

každý jednotlivý spoluvlastník, jest v theorii i praxi uznáno (srovnej na příklad Randa »Právo vlastnické« strana 298 a rozhodnutí 2590 sb. n. s. a zejména obdobný případ uveřejněný pod číslem 1872 sb. n. s.). Vždyť spoluvlastník nepodniká zápůrčí žalobou ničeho, čím by ostatní společníky nebo společný majetek poškozoval, nýbrž hájí jen svobodu společného majetku a odráží neoprávněný útok na tuto svobodu.

Čís. 5795.

Předpis Šu 51 ex. ř. o výlučnosti sudišť a bezúčinnosti prorogačních úmluv v řízení exekucním platí také pro žaloby dle §§ 35—37 ex. ř.

Úvahy odůvodnění nenahrazují rozhodnutí ve smyslu Šu 43, poslední odstavec, j. n. a Šu 261, první odstavec, c. ř. s.

Předpis Šu 44, odstavec první, j. n. netýká se žalob podle §§ 35—37 ex. ř.

(Rozh. ze dne 24. února 1926, Rv I 135/26.)

Žalobu podle Šu 35 ex. ř., domáhající se zrušení exekuce, povolené krajským soudem v Chrudimi, zadal žalobce na okresním soudě v Pardubicích. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Ačkoli exekuce byla povolena krajským soudem v Chrudimi, podali nicméně dlužníci námitky proti nároku po rozumu Šu 35 ex. ř. (žalobu opoziční) u okresního soudu v Pardubicích, jako soudu exekucního. Žalovaný (vymáhající věřitel) nenamítl ani v první ani v druhé stolici nezhojitelné nepřislušnosti soudu své stolice a činí tak teprve v dovolání pod titulem zmatečnosti podle Šu 477 čís. 3 (§ 503 čís. 1) c. ř. s. Dovolatel jest v tomto směru v právu, třebaže jeho vývody o nemožnosti prorogace podle Šu 104 druhý odstavec j. n. a hned zase o možnosti prorogace podle §§ 35 až 37 ex. ř. jsou v rozporu. Předpis Šu 51 ex. ř. zní: »Sudiště v tomto zákoně nařízená jsou výlučnými. Úmluvy stran o příslušnosti soudů v řízení exekucním jsou bezúčinné.« Běží o výklad tohoto předpisu v tom směru, zda předpis ten vztahuje se jen na vlastní řízení exekucní, t. j. na řízení, směřující k vynucení vykonatelného a neuspokojeného nároku věřitelova, či také na spory, vzešlé za exekucního řízení a z jeho podnětu, pro něž exekucní řád sám sudiště určil. Této poslední otázce jest přisvědčiti. V Šu 35 druhý odstavec v první větě ex. ř. nařizuje zákon úchytkou od Šu 17 druhý odstavec ex. ř., že opoziční žalobu jest podati u soudu, u kterého povolení exekuce v první stolici bylo navrženo (srv. také § 38 ex. ř.). Toto zákonem nařízené sudiště jest po rozumu Šu 51 ex. ř. výlučným a nelze je změniti úmluvou stran. Jde to především na jevo z jasného doslovu zákona »Sudiště v tomto zákoně nařízená jsou soudy výlučnými«. Sudiště na-

řízené v §u 35 druhý odstavec ex. ř., jest také nařízeno »v tomto zákoně«, jest tedy výlučným. Dále to jde na jevo ze srovnání §u 51 ex. ř. s §em 50 ex. ř. Tam se totiž praví, že zákonná ustanovení o přihrání soudce laika neplatí pro výkon soudnictví v řízení exekučním. Kdyby se slova »v řízení exekučním« měla vykládati v uvedeném užším smyslu, pak by přihrání soudců laiků pro žaloby podle §u 35 až 37 ex. ř. u sbořových soudů platilo, což však zákon chtěl vyloučiti, jak zcela jasné plyne z motivů k §u 50 ex. ř. (str. 162). Zákon míní tu řízení exekuční v širším smyslu a pojímá pod ustanovení »soudnictví v řízení exekučním« také spory podle §§ 35 až 37 ex. ř. Tak dlužno vykládati i druhou větu §u 51 ex. ř., která zní: »Úmluvy stran o příslušnosti soudů v řízení exekučním jsou bezúčinné.« Také tu vztahuje se zákaz úmluv na sudiště v exekučním řádu vůbec upravená, tudíž také na sudiště žalob podle §§ 35 až 37 ex. ř. Konečně to jde na jevo z účelu, jehož chtěl zákonodárce dosíci určením sudiště v §u 35 ex. ř. Praví totiž motivy k §u 35 ex. ř. na str. 157 výslovně: »Co do otázky příslušnosti byla zde též rozhodnou snaha, by pokud možno udrženo bylo rozhodování o námitkách proti nároku u toho soudu, který se již dříve právní věci zabýval, aby se při rozhodnutí o námitkách podle možnosti zužitkovala lepší informace, získaná dřívějším rozhodnutím«. K těmto motivům možno však dodati ještě dva další důvody, totiž že soudce, u něhož vznikl exekuční titul, bude moci nejlépe posouditi, zda oposiční žalobce mohl použití dotyčných skutečností, o něž svou žalobu dle §u 35 ex. ř. opřel, již v předcházejícím soudním řízení, a dále, že na rozhodnutí sporů podle §§ 35 až 37 ex. ř. po pravidle závisí pokračování v exekuci, takže zákon plným právem přesně sudiště určil, by neplodnými spory o příslušnost nebylo exekuční řízení zdržováno. Dlužno tedy shrnutí dosavadní vývody v ten rozum, že předpis §u 51 ex. ř. o výlučnosti sudišť a bezúčinnosti prorogačních úmluv v řízení exekučním platí také pro žaloby podle §§ 35 až 37 ex. ř. (srov. také Neumann k §§ 50 a 51 str. 225 a 226, též důvody judikátu čís. 163 Nejvyššího soudu dříve ve Vídni, uveřejněného pod čís. 731 sb. Nowakovy). Nezhojitelné nepřislušnosti musí dbáti nejen první soud, nýbrž i opravné stolice samy od sebe, zejména také dovolací soud, dojde-li k němu věc cestou přípustného opravného prostředku, protože jde o zmatečnost podle §u 477 čís. 3 c. ř. s., které třeba si všimati z moci úřadu (§§ 240 druhý odstavec, 471 čís. 7, 473, 478, 494 a 513 c. ř. s. a také Neumann str. 227). Nezáleží tedy na tom, že se dovolatel ještě ani v odvolání o nepřislušnosti nezmínil. Ale v tom směru vynořuje se další pochybnost, zda snad otázka příslušnosti není již právoplatně rozřešena, když první soud v důvodech rozsudkových vyložil, proč sám od sebe svou nepřislušností se nezabýval, uváděje, že nevztahoval § 51 ex. ř. také na spory podle §u 35 ex. ř., a když odvolání tomuto odůvodnění neodporovalo. Tuto další otázku jest zodpověděti záporně. Příslušnost nebyla v první stolici na přetřes vzata, ani nebylo o ní rozhodnuto. Úvahy odůvodnění nenahrazují rozhodnutí, t. j. usnesení podle §u 43 poslední odstavec j. n. a §u 261 první odstavec c. ř. s. a nemohou nabýti moci práva (§ 411 c. ř. s.). Bylo tedy podle §u 513 a §§ 473, 478 první odstavec c. ř. s.

vysloviti zmatečnost celého řízení a žalobu usnesením odmítnouti. Nebylo zde na místě odkázání žaloby na příslušný soud podle §u 44 prvý odstavec j. n., neboť jde o žalobu, pro kterou platí předpis §u 43 prvý odstavec j. n. a která liší se od jiných žalob jen tím, že její příslušnost a obsah upraveny jsou exekučním řádem, ale jinak pro ni platí všeobecné předpisy civilního řádu soudního o žalobách (tak také rozhodnutí Nejvyššího soudu ve Vídni uveřejněné v Jur. Bl. 1900 str. 377).

Čís. 5796.

Úmluva o příslušnosti (pro vylučovací spor) nepozbude platnosti vyhlášením úpadku na jmění jednoho ze smluvníků. Ujednání úpadkově o příslušnosti pro spor o nárok na vyloučení váže i správce úpadkové podstaty. Zavedení vyrovnacího řízení není na překážku tomu, by dlužník neumluvil sudiště.

(Rozh. ze dne 24. února 1926, R II 37/26.)

Žalobu, domáhající se výroku, že žalobci přísluší proti žalované úpadkové podstatě firmy A. vlastnické právo ku strojům, že žalovaná jest povinna to uznati a žalobci stroje vydati, zadal žalobce na okresním soudě v Lipníku vzhledem k úmluvě o příslušnosti soudu (§ 104 j. n.). Žalovaná úpadková podstata vznesla námitku věcné a místní nepřislušnosti, majíc za to, že ku žalobám proti úpadkové podstatě jest příslušným jedině úpadkový soud, jímž byl obchodní soud v Praze. Soud první stolice zamítl námitku věcné a místní nepřislušnosti a uznal podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu pro věcnou a místní nepřislušnost okresního soudu v Lipníku. Důvody: První soudce zamítl námitku věcné a místní nepřislušnosti okresního soudu v Lipníku s poukazem na ustanovení §u 111 (2) konk. ř., dle něhož otázka příslušnosti pro tento spor má býti rozhodnuta dle předpisů jurisdikční normy. Avšak při tom přehlédl, že konkursní řád v §u 173 (2) obsahuje výjimku ze všeobecného ustanovení §u 111 (2), které dlužno použití právě v tomto sporu. § 173 (2) konk. ř. totiž ustanovuje, že ujednání o příslušnosti soudu jest neplatným. Tímto ustanovením konkursního řádu byla každá prorogace sudiště prohlášena za neplatnou a nepřípustnou, a patrně proto, by soudní řízení, týkající se úpadkové podstaty, byla dle možnosti na jednom místě soustředěna a by byly ušetřeny útraty, které by mohly zatížit úpadkovou podstatu a věřitele. Tento zákaz prorogace jest absolutním, platí zejména pro ujednání, která se stala před vyhlášením úpadku a pro veškeré spory proti úpadkové podstatě a, poněvadž žalující strana se příslušnosti okresního soudu v Lipníku dovolává jedině na základě prorogace dle §u 104 j. n., odporuje rozhodnutí první stolice, kterým námitka věcné a místní nepřislušnosti byla zamítnuta, zákonu.

Nejvyšší soud změnil napadené usnesení v ten rozum, že nevyhověl odvolání do usnesení prvního soudu o námitce věcné a místní nepřislušnosti a uložil odvolacímu soudu, by nehledě k uvedené námitce, o odvolání jednal a rozhodl.